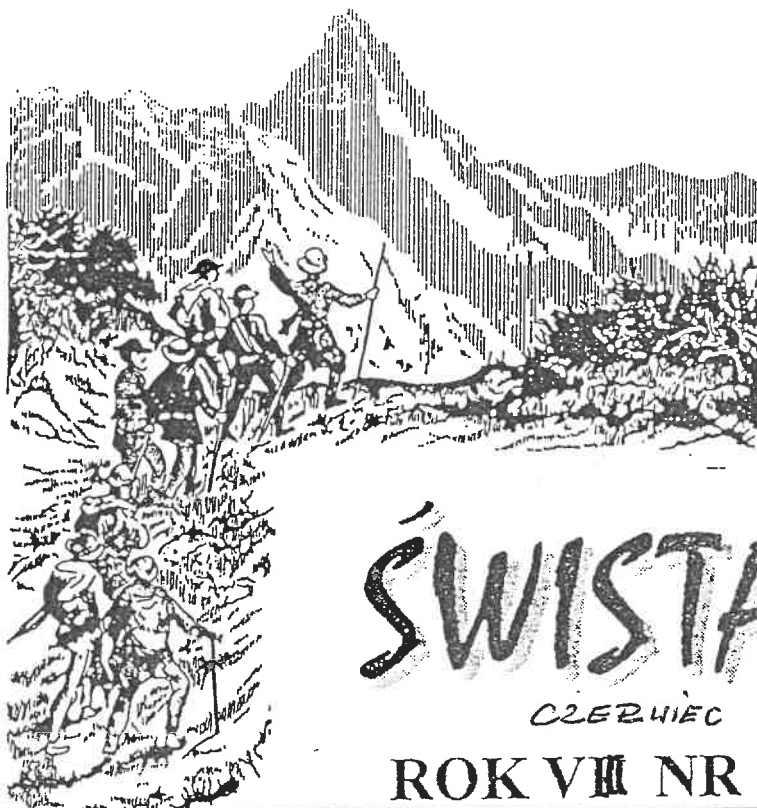
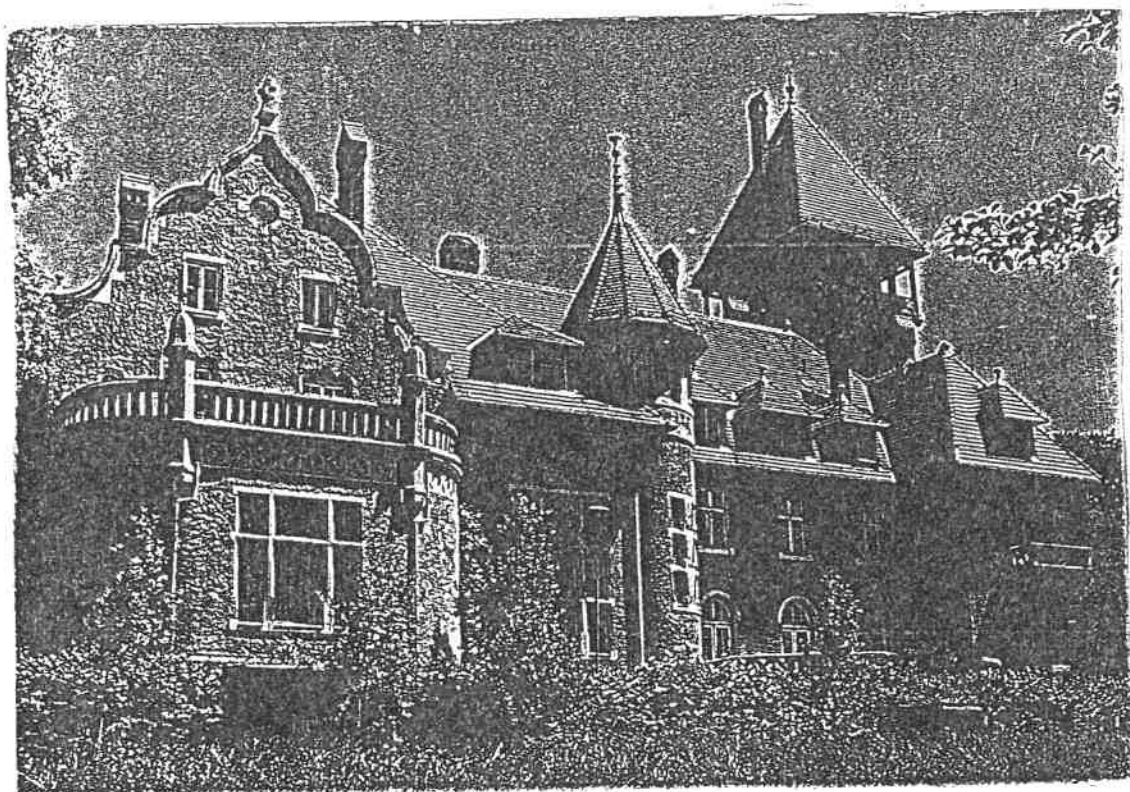

ŚWISTAK

CZERWIEC

ROK VIII NR 6 1998

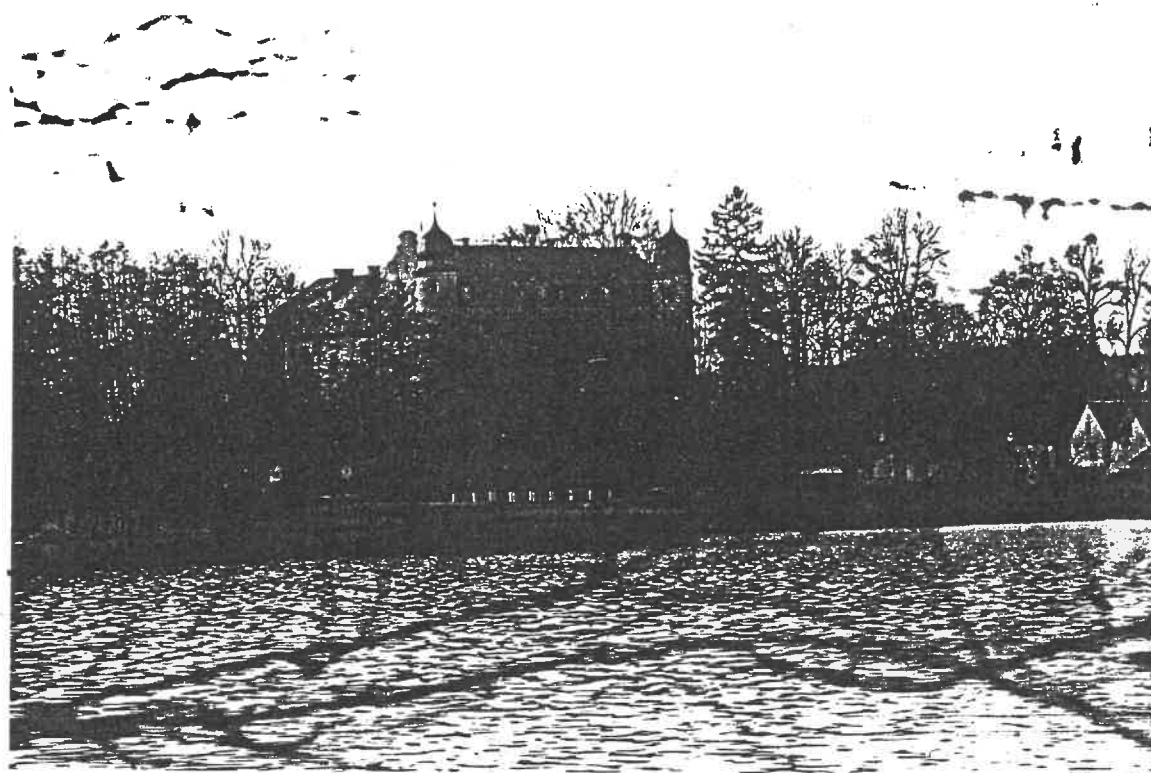
DONIESIENIA Z ODDZIAŁU PTT

- CZERWIEC** Udział członków Oddziału i Klubu ORNAK w Biegu Sztafetowym III Tysiąclecia. Sztafeta niosła żywy ogień, przywieziony z Watykanu do Poznania i dalej na Wyspę Lednica. W sztafecie brała udział 100 osobowa grupa dziewcząt i chłopców.
- 5-6-7 czerwca W Zakopanem na Pająkówce w Jurasówce miało miejsce spotkanie sekcji przewodnickiej z Oddziału. W spotkaniu, które miało na celu zagospodarowanie chaty góralskiej dla potrzeb Oddziału uczestniczyli: Staszek Krajna-Siwek, Witek Rynarzewski, Bogdan Marcinkowski i Prezes Jurek Preisler.
- 9 czerwca IV zebranie oddziału i posiedzenie Zarządu Oddziału, którego celem było powołanie Komitetu dla spraw 125 rocznicy powstania PTT. Ustalono terminy: Rajdu na Dziewiczą Górę w październiku, Sympozjum na 21 listopada oraz koncert 19 grudnia 1998r. Gratulujemy Doktoratu Grzegorzowi Rachlewiczowi.
- 15-16 czerwca Udział Prezesa w Seminarium poświęconemu turystyce i kult. fizycznej organizowanego przez UKFiT Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. W ramach Sympozjum uczestniczyliśmy w uruchomieniu statku pasażerskiego na Warcie Sieraków-Poznań. Zwiedzaliśmy CHALIN - Centrum Parków Krajobrazowych Wielkop. Muzeum Opalińskich oraz jedyne w Polsce Technikum Rybackie.
- ŚWISTAKI Ukazały się ŚWISTAKI Nr 1-6, pismo naszego Oddziału. Do nabycia w siedzibie Oddziału ul. Kramarska 32.

DONIESIENIA Z ZG PTT

- 27 czerwca - Prezes Jurek Preisler uczestniczył w posiedzeniu Prezydium ZG PTT w Krakowie. Celem obrad było przygotowanie VI Zjazdu PTT, który odbędzie się 21 listopada 1998 w Zakopanem.
Ukazały się Pisma Oddziałów i ZG PTT:
"CO SŁYCHAĆ" - wydawnictwo ZG PTT
"BESKID" - Oddział Nowosądecki
"ZAKOS" - Oddział Łódzki
Ukazał się VI tom **Pamiętnika PTT**, do nabycia w siedzibie Oddziału ul. Kramarska
"ORZEŁ SKALNY" - Oddział Chorzów.

TUCZNO - WEDLOWIE

KALINA ZWOLAN

1. Ogólna charakterystyka Tuczna.

Tuczno to miasto położone w województwie pilskim, w zachodniej części Pojezierza Wałeckiego, w odległości 46 km na zachód od Piły, 140 km na zachód od Bydgoszczy i 125 km na północny zachód od Poznania. Usytuowane jest w pagórkowatej okolicy nad trzema jeziorami: Tucznem, Zamkowe i Liptowskie. Miasto zajmuje powierzchnię 9,82 km², a zamieszkuje je 2080 osób. Gmina ma charakter rolniczy, o czym świadczy struktura powierzchni: lasy - 11.066 ha, wody stojące - 329 ha, wody płynące - 916 ha, użytki rolne - 10.708 ha, inne - 1971 ha. Obszar gminy znajduje się w strefie mas powietrza kontynentalnego z przewagą wiatrów zachodnich.

Miasto ze względu na walory środowiskowe należy do najciekawszych miejscowości w województwie pilskim. O rekreacyjno - wypoczynkowym charakterze Tuczna i jego okolic decydują liczne jeziora, lasy, bogactwo fauny i flory.

2. Zarys dziejów Tuczna do nadania mu praw miejskich.

Pierwsze kroniki historyczne wspominają o grodzisku obronnym, wokół którego skupiały się niezbyt liczne zabudowania mieszkańców. Gród ten był drewniany, umocniony głębokim rowem, wałem i palisadą, a przebywał w nim sołtys wraz z drużyną obronną, pełniąc w imieniu swego księcia władzę na powierzonym sobie terenie. Gród został usytuowany w miejscu najbardziej obronnym, na wzgórzu, u stóp którego przepływał strumień łączący dwa jeziora. Teren był szczególnie dogodny do zasiedlenia, ponieważ obfitował w zwierzynę, ryby, ptactwo wodne oraz pożytki leśne.

W XIII wieku Tucznem otrzymuje rodzina Wedłów. W chwili obejmowania przez Wedłów posiadłości, Tucznem przedstawiało się jako bardzo licha miejscowość. Wszystkie budynki były drewniane, kryte słomą lub trzcina jeziorną. Były ciasno zabudowane i usytuowane obok grodu lub na podgrodziu. Ludność żyła z rolnictwa i rybołówstwa. Miejscowość położona była na trasie prowadzącym znad Noteci na północ do Bałtyku. Stanowiła więc punkt postojowy dla kupców i dawała miejscowej ludności możliwość uprawiania handlu. Istniały też w Tucznem cztery cechy rzemieślnicze.

Wedlowie na miejscu drewnianego, zniszczonego grodu stawiają ceglano-kamienny zamek. Była to budowla na planie kwadratu o boku 35 m, z kwadratowym dziedzińcem, otoczona grubym ceglany murem. Zamek położony na szczycie stromego wzgórza, otoczony wodami dwóch jezior i bagnami, obsadzony drużyną obronną stanowił dobrze bronioną fortecę. Był jedną z dwunastu ważnych twierdz na wschód od rzeki Odry.

Do Tuczna Wedlowie sprowadzają osadników niemieckich i zgodnie z ówczesnym zwyczajem zatrzymują pod własnym zarządem kilka najbliższych zamku osiedli. W 1331 nadają osadzie prawa miejskie.

3. Wedlowie - Tuczyńscy

Do połowy wieku XIV Wedlowie stali po stronie Krzyżaków. W 1374 roku zostali zwolnieni ze składania przysięgi wasalnej, co dało im możliwość swobodnego wyboru polityki. W 1409 roku Krzyżacy napadają na Tucznó i zostają pokonani przez Jana Wedla, który potem staje po stronie polskiej w bitwie pod Grunwaldem. Wyróżnia się dzielnością i zostaje mianowany przez króla Władysława Jagiełłę starostą w Wałczu. Jego syn piastuje tę funkcję do czasu kolejnej napaści Krzyżaków, którzy przepędzają go z miasta.

W 1470 roku właścicielami Tuczna są syn i wnuk starosty Jana Wedla. Obaj zapisali się w kronice władców Tuczna jako rozbójnicy, którzy urządzali częste napady na drogach, niszcząc i zabierając cudzy dobytek.

Na początku XVI wieku aspekty religijne poróżniły Wedlów i rodzina rozdzieliła się na dwie gałęzie: Wedlów - Tuczyńskich i Wedlów Mirosławskich (od nazw miejscowości). Linia Wedlów Mirosławskich pozostaje do końca protestancka i z końcem XVI wieku wygasa. Początek linii Wedlów - Tuczyńskich dał Maciej Wedel - ówczesny pan Tuczna. Ożenił się on z córką kasztelana z Rogoźna - Katarzyną Damborską i miał z nią trzech synów. Maciej Wedel był fundatorem kościoła, który wybudowany został w pobliżu zamku. Za jego panowania zaczęła postępować również przebudowa zamku.

Synowie Macieja Wedla uczęszczali do szkół w Niemczech w Witembergii. Powrócili do kraju jako gorliwi luteranie. Kronika z 1535 roku notuje, że napadli oni na kościół, zniszczyli ołtarze, usunęli proboszcza i wprowadzili do Tuczna luteranizm.

W 1593 roku Tucznó objął we władanie wnuk Macieja - Krzysztof Wedel - Tuczyński. Wskutek wczesnej śmierci matki wychowywał się on u krewnych przywiązanych do wiary rzymskokatolickiej. Wychowanie to wpłynęło na późniejsze jego decyzje i walkę jaką wydał luteranom. Jako dziedzic Tuczna miał prawo narzucania religii, a ponadto sprawował w swych dobrach najwyższą władzę sądową. Mieszczanie, na czele z burmistrzem stanęli jednak solidarnie przeciwko niemu. Krzysztof kazał ściąć głowę burmistrzowi, a nieuległych mieszkańców wyrzucić z miasta. Schronili się oni u Doroty Tuczyńskiej - zwolenniczki luteranizmu i dziedziczki części Tuczna. Dla przyspieszenia procesu powrotu poddanych na łono kościoła katolickiego Krzysztof sprowadził do Tuczna Zakon OO. Jezuitów. Przebudował on również zamek, dodając zachodnie i południowe skrzydło zamykając w ten sposób kwadratowy dziedziniec.

W 1581 roku pożar pochłania drewniane miasteczko z zamkiem i kościołem. Miasto zostaje odbudowane, ale musi stawić czoła innym katastrofom. Początek XVII wieku były to czasy wyjątkowo ciężkie dla ludności Tuczna. W 1624 roku wybucha zaraza, po której liczebność miasta zmniejsza się o połowę. Kolejna zaraza ma miejsce siedem lat później. W 1640 roku pożar trawi ponownie większą część miasta. Ocalał jedynie zamek, który w XVII wieku został przebudowany ze średniowiecznej twierdzy na bogatą rezydencję. Fasady otrzymały barokowy kształt, zburzono mur otwierając tym dziedziniec.

Linia Wedłów Tuczyńskich przetrwała jeszcze 100 lat. Ostatnim w prostej linii męskim potomkiem rodziny Wedłów - Tuczyńskich był Andrzej. Zmarł on bezpotomnie około roku 1717. Po śmierci Andrzeja całe dziedzictwo przeszło na siostrę jego Mariannę. Marianna była wówczas żoną Mycielskiego, z którym miała cztery córki i dwóch synów. Po śmierci męża wyszła drugi raz za mąż za Adama Radońskiego. Prawo do spadku odziedziczyły dzieci z pierwszego małżeństwa. W 1731 roku, jeszcze za życia Marianny nastąpił podział majątku między jej synów. W roku 1745, po jej śmierci, zięciowie podzielili między siebie pozostałą część majątku. Na przełomie XVIII i XIX wieku, po rozbiorach Polski, dobra te przeszły w ręce niemieckie.

4. Tuczno w XX wieku.

Na początku XX wieku zamek został prawie całkowicie zniszczony. Po interwencji władz Pily i Berlina budynek odnowiono i przekazano jako szpital niemieckiej charytatywnej organizacji „Caritas”. Podczas ostatniej wojny światowej zamek tworzył ogniwo w łańcuchu umocnień, stanowiących linię niemieckiej obrony „Wał Pomorski”. W 1945 roku potężna eksplozja zniszczyła go. Rekonstrukcja rozpoczęła się w 1957 roku. Zamek odbudowano na planie podkowy i otwarto w 1976 roku jako Dom Architektów. W elewacji zwracają uwagę XVI-wieczne przyokienne ornamenty okuciowe z piaskowca oraz sgraffito. Stowarzyszenie Architektów Polskich - SARP - otrzymało specjalną nagrodę od Ministra Kultury i Sztuki za rekonstrukcję i opiekę nad odbudowanym zamkiem.

Obecnie w zamku mieści się hotel i restauracja. Hotel oferuje pokoje 1,2,3 i 4 - osobowe, apartamenty i sale konferencyjne. Przy hotelu znajdują się korty tenisowe. Hotel otoczony jest dobrze utrzymanym parkiem krajobrazowym (8,5 ha) z 1 poł. XIX wieku, przekształconym na początku wieku XX. W jego zachodniej części zachował się fragment alei głogowej, a w części wschodniej aleja grabowa obiegająca wokół oczko wyschniętego stawu.

Z zamkiem w Tucznie związana jest legenda, która opowiada historię niegdyś panującej w miasteczku pięknej pary. Pan Tuczyński zwykł jeździć do stolicy na spotkania z królem, a jego śliczna żona, zmuszona do przebywania w wielkim zamku czuła się bardzo samotna. Jako, że lubiła bardzo przyrodę i spacerować po lesie zaprzyjaźniła się z sokolnikiem. Nie minęło wiele czasu jak przyjaźń przekształciła się w miłość. Pewnej mroźnej zimy pan Tuczyński postanowił wyjść na polowanie. Zabrał ze sobą sokolnika. Jego piękna żona obserwowała obu mężczyzn, gdy ci wędrowali po zamrożonej tafli Jeziora Zamkowego. Sama ukryła się w wieży wschodniej z zamiarem uśmiercenia męża strzałą z kuszy. Z daleka nie mogła rozróżnić postaci. Wiedziała jednak, że jej ukochany trzyma na ręku sokoła. Wycelowała więc w mężczyznę stojącego obok. Nie przewidziała jednak, że sokolnik może oddać na chwilę sokoła panu Tuczyńskiemu chcąc mu załadować broń. Los okazał się dla niej bardzo okrutny, ponieważ strzała śmiertelnie ugodziła jej ukochanego. Z wielkiego żalu pani Tuczyńska zamknęła się w wieży, w której pozostała do końca swego życia przedając swój los na kołowrotku. Do dzisiejszego dnia słychać ten żalony turkot, który trwoży gości hotelowych.

Obok zamku, w obrębie dawnych murów obronnych usytuowany jest kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP. Kościół jest budowlą halową, pięcioprzęślową ze sklepieniem gwiaździstym wspartym na czterech parach ośmiobocznych filarów. Kościół posiada bogate, barokowe wnętrza, na które składa się ołtarz z obrazem Hermana Hana z 1644 roku, chrzcielnica, organy i ambona. Cenna jest też pieta z 1531 roku. Kościół ozdobiony jest XX-wiecznymi polichromiami o chłodnej kolorystyce.

W Tucznie zobaczyć można również XVIII-wieczny dom zwany kuria, który usytuowany jest po lewej stronie bramy wjazdowej do zamku. Zabytkiem urbanistycznym jest siatka ulic w zachodniej części miasta upamiętniająca jego plan z początku XIV wieku.

W pobliżu miasta znajdował się kompleks schronów specjalnego przeznaczenia, rozbudowany w latach 1922 - 1939 i stanowiący element niemieckiego systemu obrony granic wschodnich „Wał Pomorski”. Ruiny wysadzonych w powietrze bunkrów znajdują się na Górze Wisielczej (151m n.p.m.).

Tuczno leży na szlaku czerwonym biegnącym główną linią Wału Pomorskiego (Nakielno - Zdbowo - Tuczno --- dł. 15 km, Tuczno - Martew - Człopa --- dł. 19 km), oraz na szlaku zielonym (Tuczno - Martew - Człopa - Żelichowo --- dł. 32 km).

Fot. 1,2. Zamek Wedłów -Tuczyńskich.

Przedrukujemy poniżej Statut Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, ze zmianami wprowadzonymi na III Zjeździe Delegatów odbytym w dniu 2 grudnia 1995 r. na Polanie Chochołowskiej i zatwierdzony przez Sąd Wojewódzki w Krakowie postanowieniem z dnia 30 września 1996 r.

STATUT POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

Rozdział I

Postanowienia ogólne

§ 1

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, zwane dalej w skrócie PTT, jest zarejestrowanym i posiadającym osobowość prawną stowarzyszeniem miłośników gór, opierającym się przede wszystkim na społecznej działalności swoich członków.

§ 2

Reaktywowane w roku 1981 PTT jest sukcesorem i kontynuatorem tradycji Towarzystwa Tatrzańskiego powołanego w r. 1873 i przemianowanego w r. 1922 na Polskie Towarzystwo Tatrzańskie istniejące do r. 1950.

§ 3

PTT zrzesza osoby zainteresowane czynnie kształtowaniem humanistycznych postaw wobec gór, popularyzowaniem ich wartości krajoznawczych, turystycznych, kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych oraz ochroną tych wartości.

§ 4

PTT działa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Siedzibą władz naczelnych jest Kraków. PTT ma prawo powoływać oddziały na zasadach określonych w dalszych postanowieniach statutu. Oddziały mogą uzyskać osobowość prawną na podstawie uchwały Zarządu Głównego.

§ 5

PTT może być członkiem krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń o takich samych lub podobnych celach działania.

§ 6

PTT używa tradycyjnych odznak i pieczęci z napisem Polskie Towarzystwo Tatrzańskie i wyobrażeniem kozicy.

Rozdział II

Cele i środki działania

§ 7

Celem PTT jest:

1. wychowanie społeczeństwa, zwłaszcza młodzieży, dla idei umiłowania i ochrony gór,
2. wykorzystanie i popularyzowanie walorów przyrodniczych, kulturowych, estetycznych i wychowawczych obcowania z górami, ich mieszkańcami i turystami,
3. ochrona i ratowanie środowiska naturalnego i krajobrazu ziem górskich oraz dzieł kultury duchowej i materialnej ich mieszkańców,
4. inspirowanie i popieranie badań naukowych, poczynając twórczych i kulturowych związanych z górami i aktywnością człowieka w górach,

5. sprzyjanie regionalizmowi i swojszczyźnie oraz kulturze polskich ziem górskich,
6. upowszechnienie wiedzy o górach i historii ziem górskich, poznania gór, ochrony ich wartości oraz idei i kultury turystyki górskiej,
7. tworzenie i praktyczne rozwijanie modelu turystyki górskiej, szczególnie indywidualnej kwalifikowanej, jako formy czynnego wypoczynku i racjonalnego kontaktu z przyrodą górską.

§ 8

Dla osiągnięcia tych celów PTT:

1. zrzesza miłośników gór oraz dba o wysoki poziom ich wiedzy, kultury i kwalifikacji turystycznych,
2. podejmuje związaną z górami pracę wychowawczą i popularyzatorską wśród dzieci i młodzieży,
3. prowadzi, popiera i inicjuje działalność naukową, artystyczną, wydawniczą, wystawienniczą, muzealną, czytelniczą, odczytową i wszelką inną prezentującą i propagującą problematykę gór i turystyki górskiej,
4. rozwija i upowszechnia takie formy turystyki górskiej, które uczą, kształtują społecznie pożądane cechy charakteru, budzą wrażliwość i zainteresowanie oraz stwarzają możliwość intelektualnej, społecznej i organizacyjnej aktywności członków,
5. utrzymuje i rozwija Centralną Bibliotekę Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego,
6. rozwija badania dotyczące treści, form, metod i organizacji turystyki górskiej,
7. szkoli przewodników górskich,
8. nabywa, buduje i prowadzi schroniska, schrony, baczówki, stacje turystyczne i górskie wieże widokowe i dba o właściwe użytkowanie górskich szlaków turystycznych
9. współdziała z organami państwowymi i innymi organizacjami w sprawie realizacji celów PTT,
10. wspiera wszelkie działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego gór, górskiego krajobrazu przyrodniczego i kulturowego w jego nawastrzeniach historycznych oraz przeciwdziałania szkodliwym wpływom zmasowanego ruchu wycieczkowego na stan zasobów przyrody górskiej,
11. propaguje akcję zdobywania Górskiej Odznaki Turystycznej PTT i szkoli przewodników GOT PTT.

Rozdział III

Członkowie, ich prawa i obowiązki

§ 9

PTT zrzesza członków zwyczajnych, wspierających i honorowych oraz uczestników.

c.d. ze s. 7

§ 10

Członkiem zwyczajnym PTT może być każdy obywatel polski i cudzoziemiec, mający pełną zdolność do czynności prawnych lub małoletni w wieku 16 - 18 lat, który pragnie wnieść swój wkład w urzeczywistnienie celów PTT, uznaje niniejszy statut i złoży pisemną deklarację o przystąpieniu do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

§ 11

Członek zwyczajny ma prawo:

1. wybierać i być wybieranym do władz PTT,
2. korzystać z pomocy PTT i jego urządzeń,
3. uczestniczyć w pracach PTT,
4. zgłaszać wnioski i propozycje dotyczące działalności PTT.

§ 12

Członkowie PTT są obowiązani:

1. dążyć do realizacji celów PTT,
2. przestrzegać statutu, regulaminów i uchwał władz PTT,
3. regularnie opłacać składki członkowskie, a nowowstępując ponadto wpisowe w wysokości połowy składki rocznej.

§ 13

Członkiem wspierającym może być każda osoba fizyczna albo prawna, która solidaryzuje się z celami PTT i wpłaciła składkę w wysokości pięciokrotnej składki rocznej.

§ 14

Członkiem honorowym PTT może być każda osoba fizyczna, która położyła szczególne zasługi dla PTT lub jego celów.

§ 15

Członkom wspierającym i członkom honorowym, którzy nie są członkami zwyczajnymi, przysługują prawa członka zwyczajnego z wyjątkiem czynnego i biernego prawa wyborczego.

§ 16

Członków zwyczajnych przyjmuje Zarząd Oddziału na podstawie pisemnej deklaracji zgłaszającego się, podpisanej przez dwóch wprowadzających członków zwyczajnych lub honorowych.

§ 17

Godność członka honorowego jest nadawana przez Zjazd Delegatów.

§ 18

1. Zjazd może nadać tytuł Prezesa Honorowego.
2. Walne Zgromadzenie Oddziału może nadać tytuł Honorowego Prezesa Oddziału.

§ 19

Członkiem PTT przestaje się być przez:

1. dobrowolne wystąpienie zgłoszone na piśmie,
2. skreślenie z listy członków przez Zarząd Oddziału z powodu nieuiszczenia składki członkowskiej za okres przekraczający jeden rok,
3. wykluczenie prawomocnym orzeczeniem Sądu Koleżeńskiego,
4. pozbawienie godności członka honorowego przez Zjazd Delegatów,
5. śmierć członka.

§ 20

Uczestnikiem jest małoletni do lat 16 należący do PTT i korzystający z praw członkowskich określonych w § 11 pkt. 2-4.

Rozdział IV

Organizacja PTT

§ 21

Podstawową strukturę PTT tworzą oddziały i koła.

§ 22

Kadencja władz PTT trwa trzy lata.

§ 23

Władze PTT są wybierane w głosowaniu tajnym.

Rozdział V

Naczelne władze PTT

§ 24

Naczelnymi władzami PTT są:

1. Zjazd Delegatów,
2. Zarząd Główny,
3. Główna Komisja Rewizyjna,
4. Główny Sąd Koleżeński.

§ 25

1. Zjazd Delegatów jest najwyższą władzą w PTT.
2. Zjazd Delegatów składa się z delegatów wybieranych przez Walne Zgromadzenia Oddziałów według klucza ustalonego przez Zarząd Główny.

§ 26

W Zjeździe Delegatów biorą udział z głosem stawnym delegaci oraz z głosem doradczym członkowie honorowi PTT. członkowie Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego.

§ 27

Zwyczajny Zjazd Delegatów jest zwoływany przez Zarząd Główny w okresie upływu kadencji.

§ 28

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów jest zwoływany przez Zarząd Główny z własnej inicjatywy lub na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej albo na żądanie Walnych Zgromadzeń co najmniej połowy ogólnej liczby Oddziałów. Zarząd Główny zwołuje nadzwyczajny Zjazd Delegatów w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania żądania (wniosku) lub podjęcia uchwały.

§ 29

Zjazd Delegatów jest prawomocny w I terminie przy udziale co najmniej 2/3 delegatów wybranych prawomocnie przez Oddziały, zaś w II terminie bez względu na ilość delegatów biorących udział w Zjeździe. Uchwały Zjazdu Delegatów są podejmowane zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 2/3 delegatów biorących udział w Zjeździe. Obradami Zjazdu kieruje wybrane spośród delegatów prezydium w składzie: przewodniczący, dwaj zastępcy i dwaj sekretarze.

§ 30

Do właściwości Zjazdu Delegatów należy:

1. uchwalanie programu i kierunku działań PTT,
2. rozpatrywanie i przyjmowanie sprawozdań z działalności Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego,
3. udzielanie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu,
4. rozpatrywanie odwołań od decyzji władz naczelnych PTT,
5. wybieranie i odwoływanie członków władz naczelnych PTT,
6. uchwalanie zmian statutu, regulaminów i podejmowanie innych uchwał wymagających decyzji Zjazdu Delegatów,
7. podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania PTT.

§ 31

Zarząd Główny jest najwyższą władzą PTT w okresie między Zjazdami Delegatów.

§ 32

Do zakresu działania Zarządu Głównego należy w szczególności:

1. zarządzanie sprawami i majątkiem PTT,
2. ustalanie wysokości składek członkowskich,
3. powoływanie Oddziałów PTT i koordynowanie ich działalności,
4. powoływanie i rozwiązywanie sekcji wykonujących określone zadania statutowe,
5. zwoływanie Zjazdu Delegatów,
6. zawieszanie uchwał Walnych Zgromadzeń i Zarządów Oddziałów, jeżeli są sprzeczne ze statutem lub uchwałami władz naczelnich PTT,
7. prowadzenie działalności wydawniczej,
8. utrzymywanie Centralnej Biblioteki PTT,
9. realizowanie uchwał Zjazdu Delegatów,
10. ustalenie planów działalności i budżetu PTT, zatwierdzanie sprawozdań z ich wykonania,
11. ustalanie zasad wyboru delegatów,
12. reprezentowanie PTT na zewnątrz,
13. rozpatrywanie sprawozdań z działalności Prezydium Zarządu Głównego,
14. podejmowanie uchwał w sprawach nie należących do właściwości innych władz PTT.

& 33

1. Zarząd Główny składa się z prezesa i 15 - 25 członków wybieranych przez Zjazd spośród delegatów.
2. Do ważności uchwał Zarządu Głównego jest niezbędna obecność co najmniej 1/2 składu Zarządu wraz z prezesem lub jego zastępcą.
3. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się co najmniej 3 razy do roku, a w każdym przypadku na żądanie co najmniej połowy jego członków.
4. Zarząd Główny może dokooptować do swego składu nowych członków na miejsce członków ustępujących w liczbie nie przekraczającej 1/3 ustalonego składu Zarządu.
5. Organizację i tryb pracy Zarządu Głównego określa regulamin uchwalony przez Zjazd Delegatów.
6. Uchwały Zarządu Głównego nakładające zobowiązania na oddziały podejmowane są po zasięgnięciu opinii obecnych na posiedzeniu prezesów oddziałów.

& 34

1. Prezydium Zarządu Głównego wykonuje uchwały Zarządu Głównego, przedstawia problemy i wnioski na jego posiedzeniach, załatwia sprawy wyraźnie przekazane przez Zarząd Główny i sprawy nagłe.
2. Prezydium Zarządu Głównego jest, z wyjątkiem prezesa, wybierane przez Zarząd Główny z jego grona i składa się z prezesa, 2 - 3 wiceprezesów, sekretarza Towarzystwa, skarbnika i 3 - 5 członków.
3. Prezydium działa w oparciu o regulamin uchwalony przez Zarząd Główny.

& 35

1. Główna Komisja Rewizyjna kontroluje całokształt działalności PTT, składa sprawozdania Zjazdowi Delegatów oraz realizuje inne uprawnienia przewidziane w niniejszym statucie.

2. Główna Komisja Rewizyjna składa się z 5 - 7 członków, którzy wybierają ze swego grona przewodniczącego, zastępcę i sekretarza.

3. Postanowienia & 32 pkt. 4 stosuje się odpowiednio.

§ 36

1. Główny Sąd Koleżeński rozpatruje sprawy dotyczące nieprzestrzegania przez członków PTT postanowień statutu, uchwał władz PTT, przepisów prawa oraz zasad współżycia społecznego.
2. Główny Sąd Koleżeński działa jako Sąd odwoławczy w stosunku do orzeczeń sądów koleżeńskich oddziałów oraz jako sąd pierwszej instancji dla członków władz naczelnich. W tym ostatnim przypadku drugą instancję stanowi Zjazd Delegatów.
3. Główny Sąd Koleżeński składa się z siedmiu członków, którzy wybierają spośród siebie sekretarza, przewodniczącego i jego zastępcę.
4. Tryb postępowania Sądów Koleżeńskich określa regulamin uchwalony przez Główny Sąd Koleżeński.
5. Sądy Koleżeńskie mogą orzekać następujące kary:
 - a. upomnienie,
 - b. zawieszenie w prawach członka na okres 2 lat,
 - c. wykluczenie z PTT.
6. Postanowienia & 32 pkt. 2 i pkt. 4 stosuje się odpowiednio.

Rozdział VI

Oddziały i koła

§ 37

1. Podstawową jednostką organizacyjną PTT jest Koło.
2. Utworzenie Koła następuje na mocy uchwały Zarządu Oddziału na wniosek co najmniej 10 osób.
3. Władzami Koła są:
 - a. Walne Zebranie,
 - b. Zarząd.
4. Walne Zebranie jest najwyższą władzą Koła, uprawnioną do przyjmowania sprawozdań zarządu, ustalania kierunków działania i dokonywania wyboru władz Koła. W Walnym Zebraniu biorą z głosem stanowiącym wszyscy zwyczajni członkowie Koła.
5. Zarząd Koła kieruje bieżącą działalnością Koła w okresie między Walnymi Zebraniem w zakresie ustalonym celami statutowymi PTT. Składa się z 3 - 5 członków wybranych przez Walne Zebranie Koła. Zarząd wybiera ze swego grona prezesa, wiceprezesa i skarbnika.
6. Zarządy oddziałów mogą powoływać szkolne Koła i Kluby PTT, których członkami są uczestnicy. Mają oni czynne i bierne prawo wyborcze do władz Koła lub Klubu. Przepisy & 20 oraz punktów 2 - 5 niniejszego paragrafu stosuje się odpowiednio.
7. Zarząd Oddziału może rozwiązać Koło w przypadkach podanych w & 38 pkt. 1 a, b.

§ 38

1. Oddział jest podstawową jednostką terytorialną PTT.
2. Utworzenie Oddziału następuje na mocy uchwały Zarządu Głównego na wniosek co najmniej 30 osób.
3. terenem działalności Oddziału jest terenowa jednostka administracyjna lub samorządowa, którą określi uchwała Zarządu Głównego.

§ 39

- Zarząd Główny może rozwiązać Oddział, który:
- a. w ciągu jednego roku nie wykazał żadnej merytorycznej działalności,

- b. nie stosuje się do uchwał władz naczelnych PTT lub jego statutu,
- c. liczy mniej niż 30 członków.

§ 40

Zarząd Główny może zawiesić Zarząd Oddziału w przypadku działania na szkodę PTT, stwierdzenia nadużyć finansowych oraz w razie całkowitej bezczynności Oddziału.

§ 41

Władzami Oddziału są:

1. Walne Zgromadzenie,
2. Zarząd,
3. Komisja Rewizyjna,
4. Sąd Koleżeński.

§ 42

1. Przy Oddziałach mogą być powoływane Kluby do rozwinięcia specjalnej działalności.

2. Strukturę i zakres działalności Klubu ustali regulamin uchwalony przez właściwy Zarząd Oddziału.

§ 43

1. Walne Zgromadzenie członków jest najwyższą władzą Oddziału PTT.

2. Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- a. uchwalanie programu działalności Oddziału zgodnie z postanowieniami statutu i uchwałami naczelnych władz PTT,
- b. rozpatrywanie sprawozdań z działalności Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego Oddziału,
- c. podejmowanie uchwał w sprawach przedstawionych przez Zarząd, Komisję Rewizyjną, Sąd Koleżeński Oddziałów i członków,
- d. wybór i odwoływanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego Oddziału,
- e. podejmowanie innych uchwał, które wymagają decyzji Walnego Zgromadzenia.

& 44

1. Walne Zgromadzenie członków Oddziału zwoływane jest przez Zarząd Oddziału raz na 3 lata.

2. O terminie Walnego Zgromadzenia Zarząd zawiadamia członków co najmniej na 30 dni przed terminem.

& 45

1. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez Zarząd Oddziału z własnej inicjatywy, na wniosek Komisji Rewizyjnej, na wniosek co najmniej 1/3 liczby członków PTT zrzeszonych w Oddziale lub na żądanie Zarządu Głównego.

2. Zarząd Oddziału zwołuje nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w terminie 1 miesiąca od dnia otrzymania żądania (wniosku) lub podjęcia uchwały.

& 46

Przepisy & 25 i 28 stosuje się odpowiednio.

& 47

1. Zarząd Oddziału składa się z prezesa i 7 - 10 członków wybieranych przez Walne Zgromadzenie. Zarząd wybiera ze swojego grona wiceprezesa, sekretarza i skarbnika.

2. Przepisy & 32 pkt. 2 - 5 stosuje się odpowiednio.

3. Prezes Oddziału lub upoważniony przez niego przedstawiciel bierze udział w posiedzeniach Zarządu Głównego z głosem doradczym.

& 48

Do zakresu działania Zarządu Oddziału należy:

1. realizowanie uchwał Walnego Zgromadzenia oraz uchwał

i wytycznych władz naczelnych PTT,

2. uchwalanie planów działalności Oddziału PTT oraz zatwierdzania sprawozdań z ich wykonania,

3. podejmowanie decyzji w sprawach majątkowych w ramach upoważnienia Zarządu Głównego,

4. zwoływanie Walnych Zgromadzeń,

5. podejmowanie uchwał w sprawach nie zastrzeżonych do zakresu uprawnień innych władz PTT.

§ 49

1. Komisja Rewizyjna Oddziału składa się z 3 - 5 członków, którzy wybierają ze swego grona przewodniczącego, zastępcę i sekretarza.

2. Komisja Rewizyjna kontroluje całokształt działalności Oddziału i składa sprawozdanie Walnemu Zgromadzeniu oraz realizuje inne uprawnienia przewidziane w niniejszym statucie.

§ 50

1. Sąd Koleżeński Oddziału rozpatruje i rozstrzyga w pierwszej instancji sprawy członków PTT wymienione w & 35.

2. Sąd Koleżeński Oddziału składa się z 3 - 5 członków i wybieranych spośród siebie przewodniczącego i sekretarza.

Rozdział VII

Majątek Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

§ 51

1. Majątek PTT składa się z nieruchomości, funduszy pochodzących z wpisowego i składek członkowskich oraz z zapisów, darowizn i dotacji, a nadto z działalności statutowej i innej, na którą PTT uzyska osobne zezwolenie.

2. Majątek nieruchomy może być nabywany przez Zarząd Główny lub przez Zarządy Oddziałów. Zbycie lub obciążenie majątku nieruchomego przez Zarządy Oddziałów może nastąpić wyłącznie za zgodą Zarządu Głównego.

& 52

1. Dla ważności oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych PTT oraz udzielania pełnomocnictwa wymagane jest współdziałanie i podpisy prezesa oraz skarbnika Zarządu Głównego lub innych osób upoważnionych przez Zarząd Główny.

2. Zarządy Oddziałów mogą składać oświadczenia w zakresie praw i zobowiązań dotyczących nieruchomości w granicach umocowania przez Zarząd Główny.

Rozdział VIII

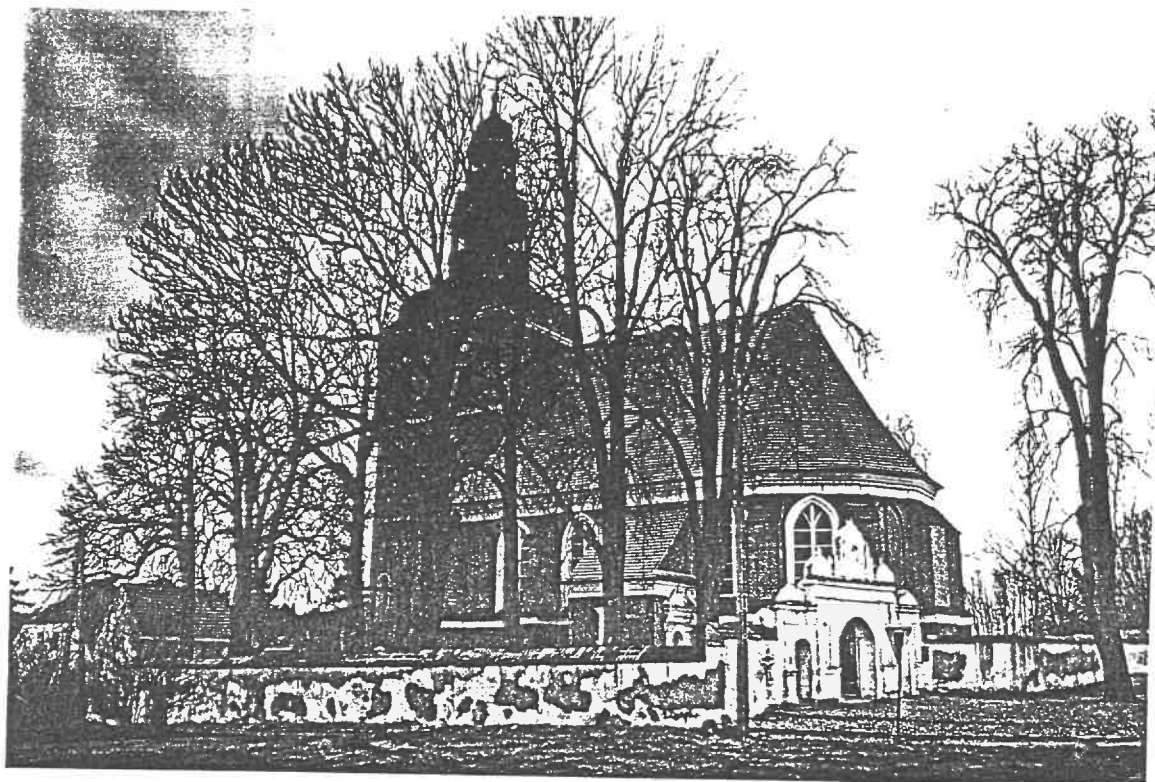
Zmiana statutu i rozwiązanie PTT

§ 53

Wniosek o zmianę statutu może przedstawić Zarząd Główny albo połowa Oddziałów. Zjazd Delegatów uchwała zmianę większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej 2/3 delegatów.

§ 54

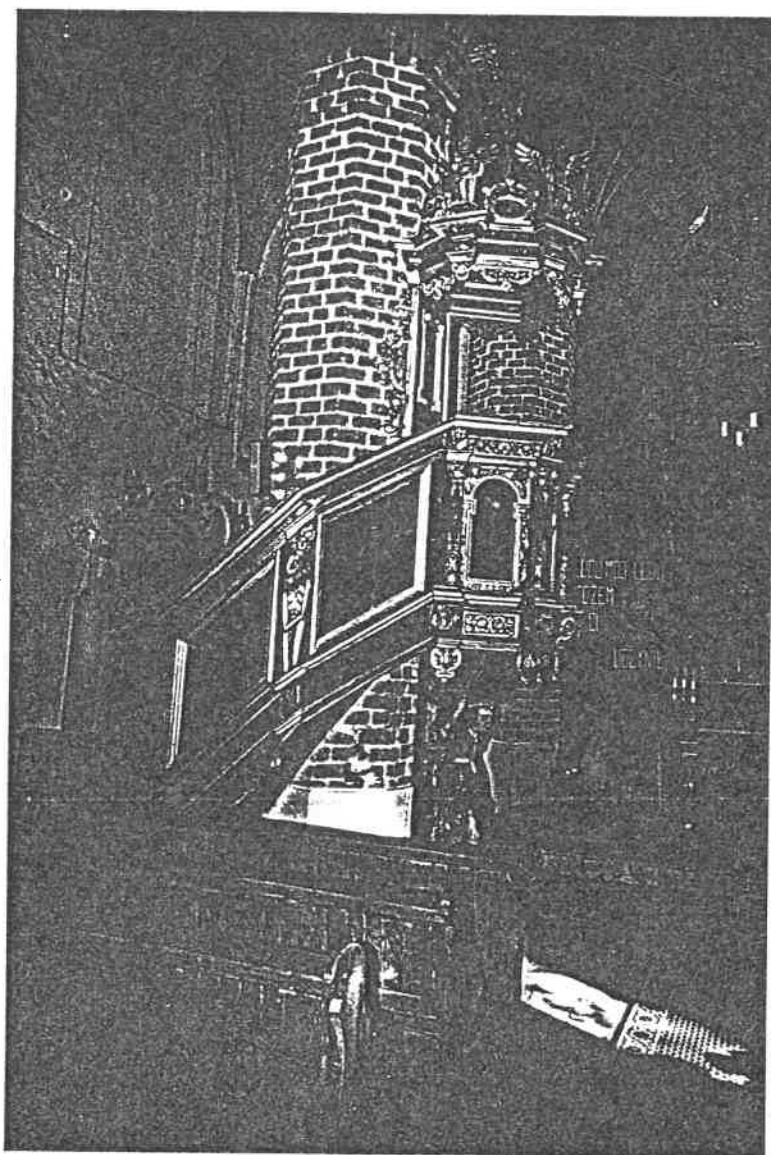
Wniosek o rozwiązanie PTT musi być poparty przez Walne Zgromadzenie 3/4 wszystkich Oddziałów. Uchwała Zjazdu Delegatów rozwiązująca PTT wymaga większości 3/4 głosów przy obecności co najmniej 3/4 delegatów. W razie podjęcia uchwały o rozwiązaniu PTT, Zjazd Delegatów powołuje Komisję Likwidacyjną i decyduje o przeznaczeniu majątku PTT. Uchwała ta wymaga zatwierdzenia władzy rejestracyjnej.

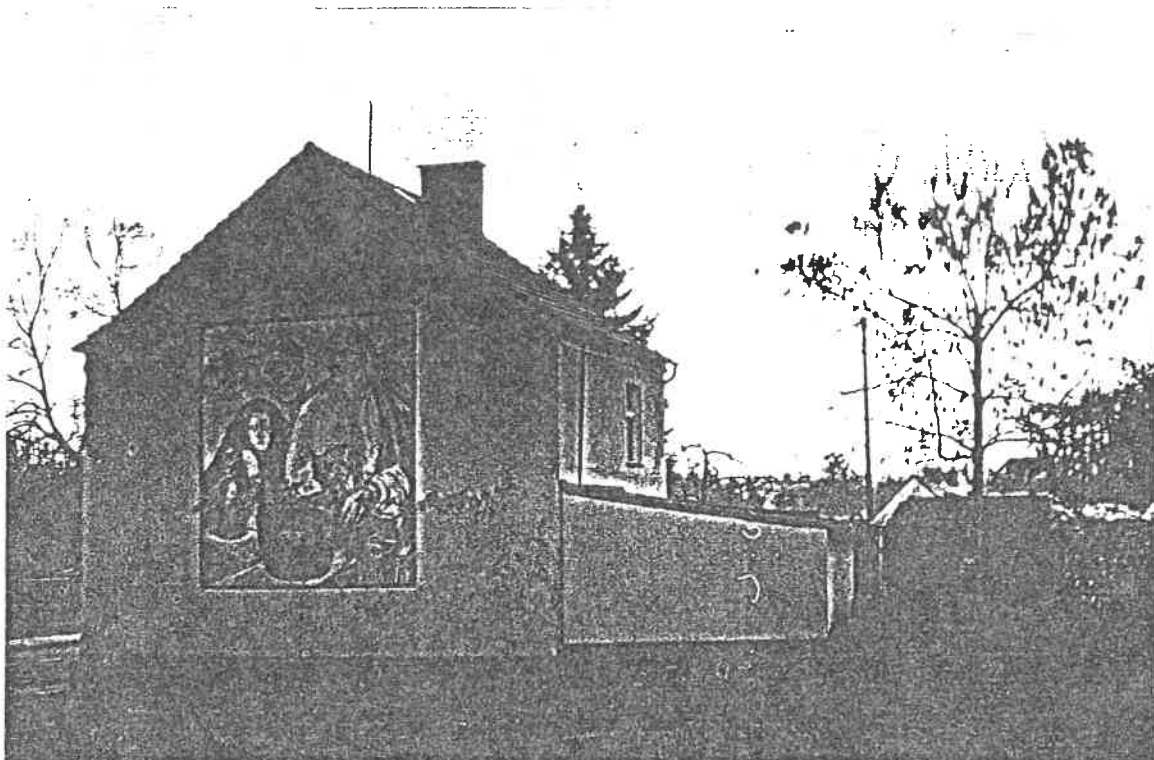
Fot.3,4. Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP.

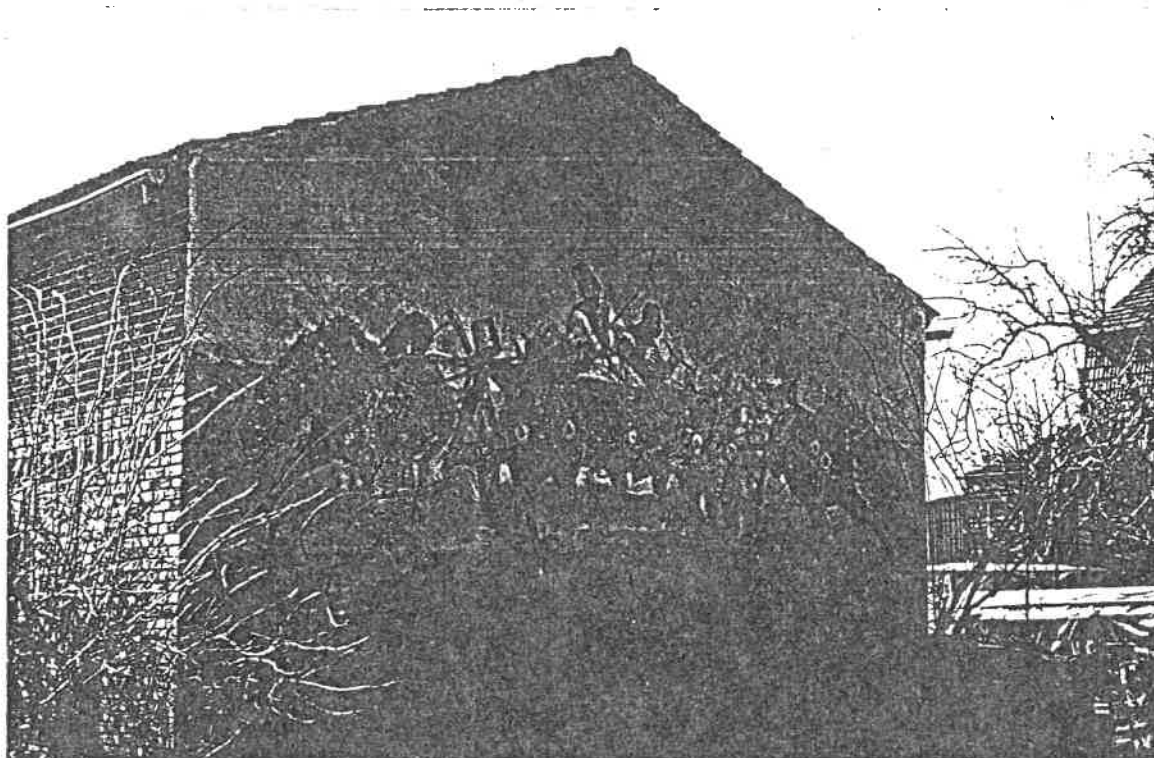
Fot.5. Nawa główna kościoła.

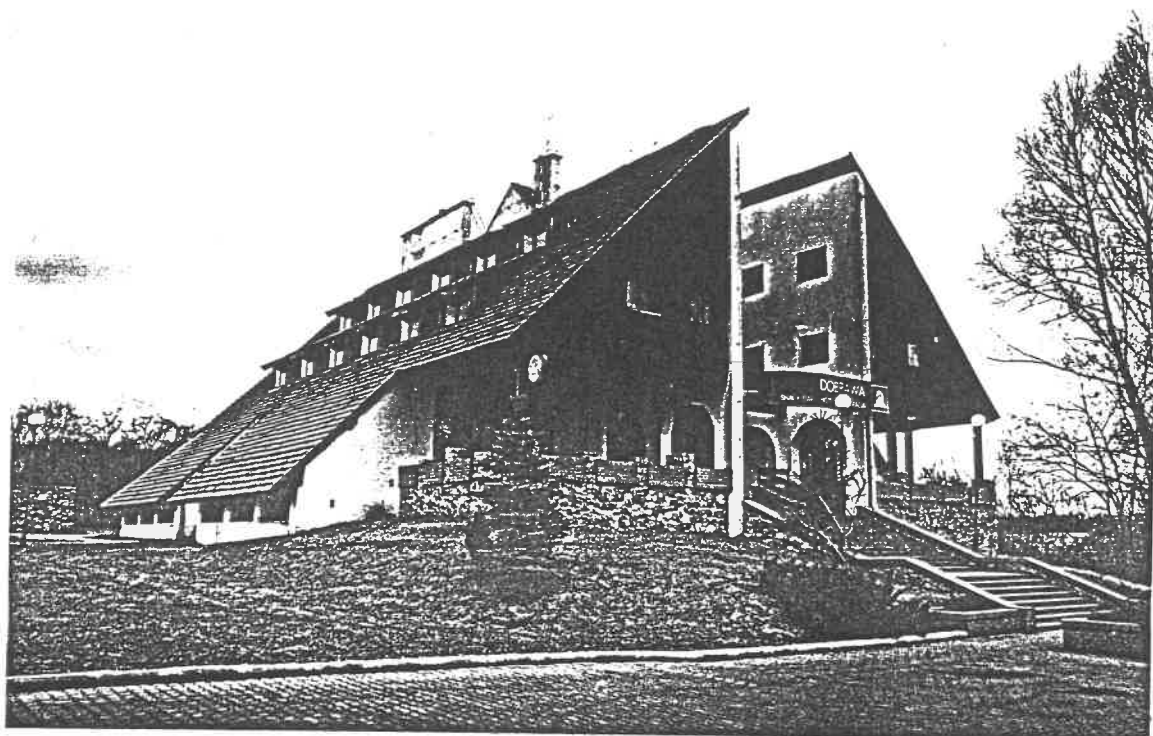
Fot.6. Barokowa ambona z XVIII wieku.

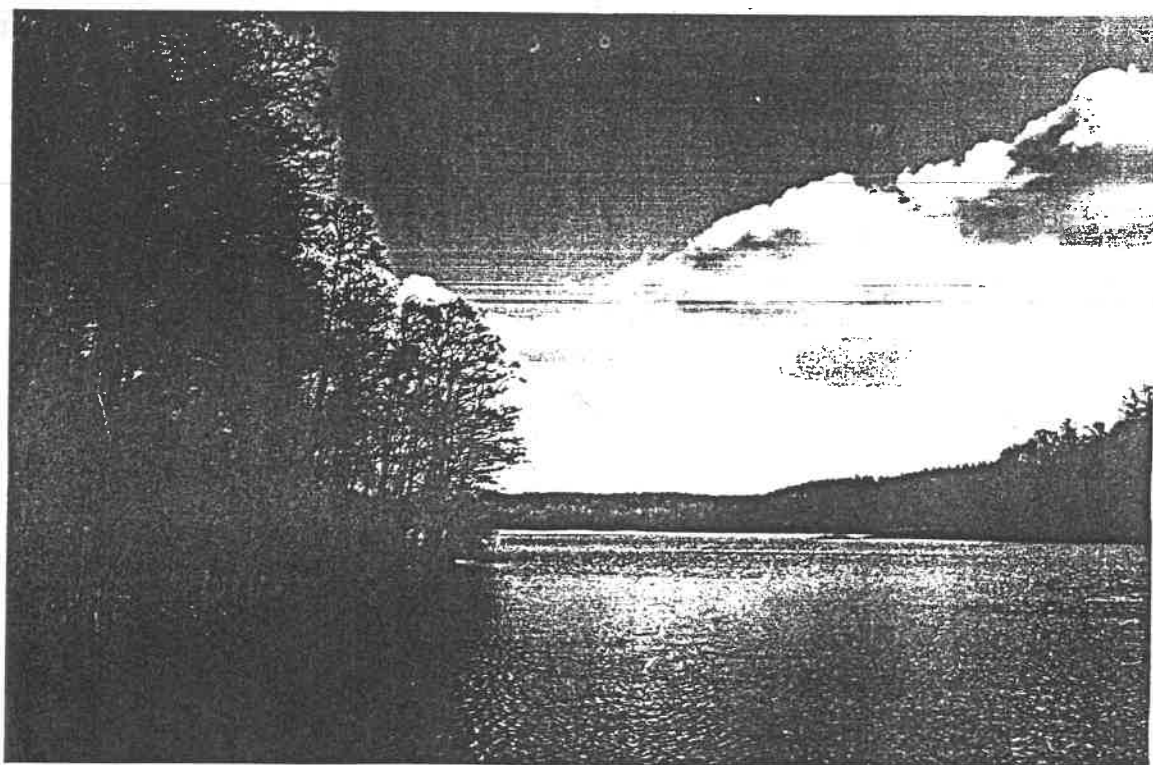
Fot. 7. Jacek Malczewski „Zatrute źródło” - reprodukcja.

Fot. 8. Józef Chełmoński „Czwórka” - reprodukcja.

Fot.9. Zajazd „Dobrawa”.

Fot.10. Widok na Jezioro Liptowskie.

5. Bibliografia.

1. Łęcki W., Jaśkowiak F.: Wielkopolska. Przewodnik. Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa 1989.
2. Janikowski B.: Tuczno Krajeńskie. Zwięzły zarys dziejów. Tuczno 1958.
3. Bykowski W.: Tuczno. Folder. B.U.R. MEDIA, Bydgoszcz 1997.
4. Kucharski B., Małuskiewicz P.: Ziemia Lubuska. Przewodnik. Wydawnictwo Sport i Turystyka, Warszawa 1996.

6. Spis fotografii.

- Fot.1,2. Zamek Wedlów - Tuczyńskich.
Fot.3,4. Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP.
Fot.5. Nawa główna kościoła.
Fot.6. Barokowa ambona z XVIII wieku.
Fot.7. Jacek Malczewski „Zatrute źródło” - reprodukcja.
Fot.8. Józef Chełmoński „Czwórka” - reprodukcja.
Fot.9. Zajazd „Dobrawa”.
Fot.10. Widok na Jezioro Liptowskie.
Fot.11. Tuczno - miasto na szlaku Wału Pomorskiego.

MUZEUM NARODOWE W POZNANIU
ODDZIAŁ
MUZEUM INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH
ZAPRASZA
NA II KONCERT POŚWIĘCONY PAMIĘCI
PROF. WŁODZIMIERZA KAMIŃSKIEGO

W WYKONANIU
JANA KARPIELA BULECKI
I KAPELI ZAKOPIANY
GOSPODARZEM WIECZORU BĘDZIE
MACIEJ RYCHŁY
W PROGRAMIE:
MUZYKA I ŚPIEW GÓRALI Z PODHALA ORAZ INNYCH REGIONÓW KARPAT
SOBOTA, 25 KWIEŹNIA 1998 R. GODZ. 18.00
SALA KAMERALNA IM. MARCINA GROBLICZA
STARY RYNEK 46

HEJ,
TAM
OD TATER

Ostatnim głośnym przedstawicielem gry na gęslach, nazywanych też „złóbcakami” był Jan Krzeptowski z Kościelisk, zwany Sabalą /1809-1894/ i dzięki niemu stały się gęśle podhalańskie popularnymi poza Podhalem W Zakopanem i Poroninie oraz wsiach położonych bliżej Nowego Targu gęśle wyszły z użycia, ustąpiwszy miejsca skrzypcom, którymi posługują się wszyscy wybitni grajkowie wiejscy /np. Bartłomiej Obrochta z Polan w Kościeliskach, Tatarowie z Zakopanego itd./... Zmarły w r.1922 dudziarz Stanisław Gąsiennica Janków, zwany krótko Gładczanem twierdził, iż za jego młodych lat grywano tylko na gęslach ... Pewne oznaki wskazują na to, że instrumenty te były w użyciu równocześnie w zespołach, po czym gęśle grały prym /może jako wyżej strojone/, skrzypce zaś sekund. Gęślom akompaniowały także dudy.

Zjawiskiem samym w sobie jest ... Jan Karpień Bulecka - może najbardziej wszechstronny muzyk w historii Podhala. Po ojcu Bolesławie odziedziczył wybitne umiejętności gry na skrzypcach tak, że mimo młodego wieku /ur.1936/ uważany jest za jednego z najlepszych prymistów, znawcę wielu nut tanecznych i śpiewanych, podhalańskich i obcych, występujących w innych obszarach Karpat. Jan Karpień jest także multiinstrumentalistą, wirtuozem gry na dudach i rozmaitego rodzaju piszczalkach, które zresztą sam wykonuje. Nadto - potrafi nie tylko zagrać lecz także pięknie mówić o muzyce i góralszczyźnie. Stąd też ... bywał konferansjerem Międzynarodowego Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich.

Dudy /"koza"/. Przede wszystkim był to instrument zbójnicki i pasterski. Że tańce odbywano na łąkach przy dźwięku dud, pisze o tym Wójcicki: "Schodzą się najprzód na oznaczoną łąkę, gdzie przygrywając na gojdach, tańczą i przyspiewują wesoło". Zbójnicy zabierali ze sobą dudziarza, aby im grywał podczas wyprawy na drugą stronę Tatr. Tekst odnoszący się do tego zwyczaju zbójnickiego brzmi:

*Janicku z dudkami,
zwerbuj się, pójdz z nami
na drugą dziedzinę
pocieszyć dziewczynę.*

Występował w wielu programach radiowych i telewizyjnych. Jako postać bardzo charakterystyczna i stylowa, grał Jan Karpień w wielu filmach /"Ród Gąsienniców", „Harnasie”, w „Janosiku” występował jako dudziarz/. Dodać warto, że ukończył on studia w Krakowie i jest cenionym architektem, zatrudnionym w Pracowni Regionalnej Politechniki Krakowskiej w Zakopanem, gdzie zajmuje się inwentaryzacją i ratowaniem zabytków budownictwa podhalańskiego.

Piszczałki dwoiste. O tym rodzaju piszczałek podhalańskich nie znajdujemy nigdzie wzmianki. Jedynie Matlakowski podał w swej pracy /"Narzędzia gębieńne"/ następujący opis: „Piszczałka jesionowa; tu na Podhalu są takie zabawne piszczałki, prostokątne nie okrągłe, z dwoma kanałami dla powietrza; na stronie odwrotnej tej, która jest odrysowana, znajdują się okrągłe dziurki do przebiegania palcami”... Informacja zaś Gąsiennicy-Gładczana opiewała, jak następuje: „Dubeltowych piszczałek było dużo; starsi chłopcy grali na nich, ale młodsi już nie. W Poroninie robili dubeltowe piszczałki i na Orawie w Brzezanowicach”... Przewód prawy jest przeznaczony do wydawania jednego tylko tonu, towarzyszącego melodii granej przez drugi lewy przewód.

/Adolf Chybiński, 1924/

Jest Jan Karpień Bulecka wysoko cenionym góralskim showmanem, lecz przede wszystkim jest znakomitym muzykiem, grywającym na estradzie /zespół „Krywani”, koncerty z jazzmanem Z. Namysłowskim, kapela ZAKOPIANY - uzup. JJ/ i w domu, przed kamerami telewizji i na rodzinnych posiadach. Ale potrafi też ... zaszyć się samotnie w kacie czy za domem, aby bez hałaśliwego towarzyszenia kapeli grać, z potrzeby serca, samemu - dla siebie, jak to dawniej, za czasów Sabali, bywało.

/Lidia Długolecka, Maciej Pinkwart, 1992/

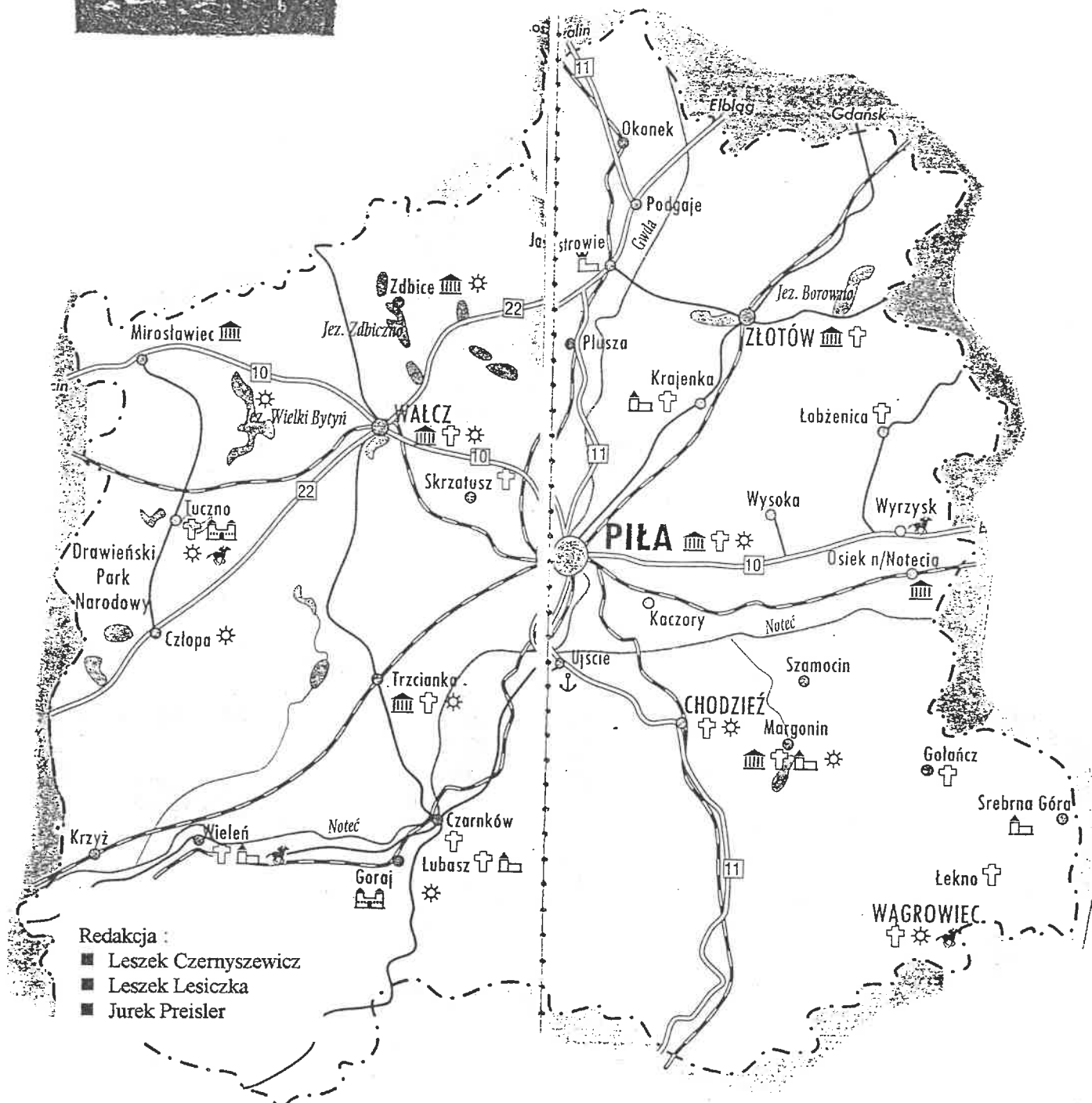
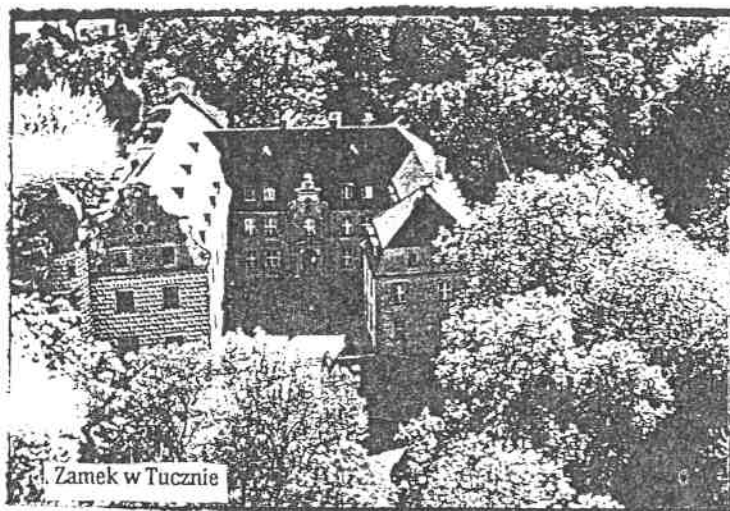
Kapela ZAKOPIANY:

Jan KARPIEL BULECKA - prym /złóbcoki, skrzypce/, dudy, piszczałka, trąbita, śpiew; Stanisław MICHAŁCZAK - prym, śpiew; Piotr MAJERCZYK - prym, sekund, śpiew; Andrzej FRĄCZYŃSKI - sekund, piszczałka, śpiew; Grzegorz PINTSCHER - bas, śpiew

„Tańce Zbójników” Wł. Skoczylasa

WOJEWÓDZTWO PIŁSKIE

SANUS®

Sponsorem czerwcowego numeru „ŚWISTAKA” jest firma :